

ÖĞRETMENLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYLERİ İLE YAŞAM KALİTELERİ

Yazar

Kadir GÖĞEBAKAN

© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayım ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Bu kitapta yer alan fikirler ve düşünceler yazara ait olup, hiçbir kurum veya kuruluşun görüşünü yansıtmamaktadır. Bu çalışma: "Ortaöğretimde Görev Yapan Öğretmenlerin Fiziksel Aktivite Düzeyleri İle Yaşam Kaliteleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması (Kilis İli Örneği)" adlı Yüksek Lisans tezine dayanmaktadır.

ISBN

978-625-8399-32-5

Kitap Adı

Öğretmenlerin Fiziksel Aktivite Düzeyleri ile Yaşam Kaliteleri

Editör

Doç. Dr. Berna KARAKOÇ
ORCID iD: 0000-0001-7720-0789

Yazar

Kadir GÖĞEBAKAN
ORCID iD: 0000-0002-8919-4993

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

HEA038000

DOI

10.37609/akya.1722

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Yaşamış olduğumuz çağda teknolojinin çok hızlı gelişmesiyle artan hareketsiz yaşam, insanların hayatlarını olumsuz bir şekilde etkilemekte ve bunun sonucunda da mutsuz sağlıklı ve de yaşam kalitesi düşük bir toplum oluşmaktadır. Dünya genelinde bazı kurum ve kuruluşlar yaşam kalitesini arttırmak için fiziksel aktiviteyi özendirme amacıyla farklı politikalar izlemektedirler. Nitelikli bir yaşam, fiziksel aktivitenin yaşam tarzı haline getirilmesini ve de eğitime gerekli önemin verilmesini gerektirmektedir. Eğitim sisteminin en önemli unsurlarından birisi de şüphesiz ki öğretmenlerdir. İçinde bulunduğumuz çağın gereksinimlerine ayak uydurabilmek amacıyla, öğretmenlerin gerekli donanıma ve veriye sahip olmaları hem mental hem de fiziksel açıdan kesinlikle çok önemlidir.

Bu araştırmada Kilis ilinde görev yapan ortaöğretim öğretmenlerin fiziksel aktivite düzeyleri ile yaşam kaliteleri arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmaktadır.

Araştırmamın her kademesinde desteğini esirgemeyen tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Berna KARAKOÇ hocama sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca yapıcı katkılarından dolayı tezimin niteliğinin artmasını sağlayan çok değerli hocam Sayın Doç. Dr. Önder KARAKOÇ'a teşekkürü bir borç bilirim.

Yüksek lisansa başladığım zamandan bu güne ders aldığım Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğretim üyelerine, tezimin anketi için veri toplamamda katkılar sunan Kilis ilinde görevli tüm ortaöğretim öğretmenlerine ve arkadaşım Murat ARSLAN'a teşekkür ediyorum.

Son olarak, çalışmam süresince manevi desteğini esirgemeyen biricik kıymetli eşim Hatice GÖĞEBAKAN'a ve yine bu süreçte gülen yüzleri ve neşeleriyle bana güç veren canım kızım Elif Erva'ya ve tatlı oğlum Baturalp'e en içten sevgilerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

GİRİŞ	1
1.1. Amaç	2

BÖLÜM 2

GENEL BİLGİLER	3
2.1. Yaşam Kalitesinin Tanımı ve Tarihçesi	3
2.1.1. Kaliteli Yaşam Kriterleri	5
2.1.2. Yaşam Kalitesinin Unsurları	8
2.1.3. Yaşam Kalitesini Azaltan ve Artıran Durumlar	14
2.1.4. Yaşam Kalitesinin Ölçümü	15
2.1.5. Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi	17
2.2. Fiziksel Aktivitenin Tanımı	18
2.2.1. Fiziksel Aktivitenin Önemi	19
2.2.2. Fiziksel Aktiviteyi Etkileyen Faktörler	19
2.2.3. Düzenli Fiziksel Aktivitenin Etkileri	20
2.2.4. Fiziksel Aktivite Özellikleri	22
2.2.5. Fiziksel Aktivite Türleri	23
2.2.6. Fiziksel Aktivite Değerlendirme Yöntemleri	24
2.2.7. Fiziksel Aktivitenin Boyutları	28
2.2.8. Fiziksel Aktivite ve Enerji Tüketimi	29
2.3. Yaşam Kalitesi ve Fiziksel Aktivite Düzeylerine İlişkin Araştırmalar	30

BÖLÜM 3

MATERYAL VE YÖNTEM	35
3.1. Araştırmanın Modeli	35
3.2. Evren ve Örneklem	35
3.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi	35

3.3.1. Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi	
Kısa Formu	36
3.3.2. Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi	
Ölçeđi Kısa Formu	37
3.3.3. Kişisel Bilgi Formu	39
3.4. Verilerin Toplanması	39
3.5. Verilerin Analizi	40
BÖLÜM 4	
BULGULAR VE TARTIŞMA	41
4.1. Bulgular	41
4.2. Tartışma	56
BÖLÜM 5	
SONUÇ VE ÖNERİLER	61
KAYNAKLAR	63

KISALTMALAR

ACSM	:American College of Sports Medicine
DFA	:Düşük Fiziksel Aktivite IARC :The International Agency for Research on Cancer
IPAQ	:International Physical Activity Questionnaire
MEB	:Milli Eğitim Bakanlığı
MET	:Metabolik Equivalent
OFA	:Orta Fiziksel Aktivite
SB	:Sağlık Bakanlığı
SPSS	:Statistical Package for the Social Sciences
ŞFA	:Şiddetli Fiziksel Aktivite
USDHHS	:US Department of Health and Human Services
WHO	:World Health Organization
WHOQOL-BREF	:World Health Organization Quality of Life Short Form

KAYNAKLAR

- Acree, L. S., Longfors, J., Fjeldstad, A. S., Fjeldstad, C., Schank, B., Nickel, K. J., ... & Gardner, A. W. (2006). Physical activity is related to quality of life in older adults. *Health and quality of life outcomes*, 4(1), 1-6. doi: 10.1186/1477-7525-4-37
- Aidala, A. A., & Sumartojo, E. (2007). Why housing?. *AIDS and Behavior*, 11(2), 1-6. doi: 10.1007/s10461-007-9302-z
- Akal D, Ç. (2005). *Evde yaşayan yaşlı bireylerin yaşam kalitesine etki eden etmenlerin değerlendirilmesi*. (Yayın No.194149) [Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Akyüz, G. (2006). *Geriatrik hastalarda yaşam kalitesi. Türkiye Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Dergisi*, 52, 57-59. <https://www.ftrdergisi.com/uploads/sayilar/219/buyuk/57-591.pdf>
- Aldınç, H., Aytar, B., Demetçi, E. M., Seçen, E. A., Şahin, A., & Yılmaz, H. (2004) *Ankara İlinde Seçilen Birinci Basamak Sağlık Kuruluşlarına Başvuran 18 Yaş ve Üzeri Kişilerin Medikososyal Özelliklerine göre Yaşam Kalitelerinin Karşılaştırılması*. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.D. http://www.sabem.saglik.gov.tr/Akademik_Metinler/goto.aspx?id=2614 (15.04.2007).
- Al Obaidi, L., & Mahlich, J. (2015). a potential gender bias in assessing quality of life—a standard gamble experiment among university students. *ClinicoEconomics and outcomes research: CEOR*, 7, 227. doi:10.2147/CEOR.S84065
- Amarantos, E., Martinez, A., & Dwyer, J. (2001). Nutrition and quality of life in older adults. *The Journals of Gerontology series A: Biological sciences and Medical sciences*, 56(suppl_2), 54-64. doi: 10.1093/gerona/56.suppl_2.54.
- Antonucci, T. C. (1990). Social support and social relationships. *Handbook of aging and the social sciences*, 205-226.
- Arabacı, R., & Çankaya, C. (2007). *Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel aktivite düzeylerinin araştırılması. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 1-15. <https://dergipark.org.tr/en/pub/uefad/issue/16685/173380>
- Arslan, Ş. & Gökçe, Y., “Geriatride Yaşam Kalitesinin Değerlendirimi”, *Türk Geriatri Dergisi*, C. 2, S. 4, Ankara, 1999. http://geriatri.dergisi.org/uploads/pdf/pdf_TJG_26.pdf
- Baggio, J. A., & Papyrakis, E. (2014). Agent-based simulations of subjective well-being. *Social indicators research*, 115(2), 623-635. doi: 10.1007/s11205-012-0231-5
- Barr, J., & Schumacher, G. (2003). Using focus groups to determine what constitutes quality of life in clients receiving medical nutrition therapy: first steps in the development of a nutrition quality-of-life survey. *Journal of the American Dietetic Association*, 103(7), 844-851. <https://www.science->

- direct.com/science/article/pii/S0002822303003857?casa_token=yZgm-sgNJVXAAAAA:nWKD1mGIYAS7MBR_YLYs_VD7VmMW0eNV-0hG-36By-z2b96Xg1AZ_-wI7Lw9WdHF6_FAPEk1aXas
- Barrett, A. E. (2000). Marital trajectories and mental health. *Journal of Health and Social Behavior*, 451-464. doi: 10.2307/2676297
- Berk, Y., Öner, S. & Sarıkaya, M. (2021). *Covid-19 pandemi sürecinde fiziksel aktivitenin yaşam kalitesi ve duygudurum üzerine etkisinin incelenmesi*. *Rol Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 52-64. doi: 10.29228/roljournal.49619
- Baum, S., & Payea, K. (2004). Education pays 2004. *New York: The College Board*. <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.382.7266&rep=rep1&type=pdf>
- Bayrakçı T. V, (2008). *Yetişkinlerde fiziksel aktivite*. Ankara: Klasmat. <https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/t39.pdf>
- Bek, N. (2008). *Fiziksel Aktivite ve Sağlığımız*. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 730. 1. *Basım. Şubat. Ankara*
- Bernadet, P. (1995). Benefits of physical activity in the prevention of cardiovascular diseases. *Journal of cardiovascular pharmacology*, 25, S3-8. <https://doi.org/10.1097/00005344-199525001-00003>
- Bilgin, A. (2021). *Obez kadınlarda aerobik egzersin programının fiziksel aktivite düzeyi ve solunum fonksiyonları üzerine etkisi*. (Yayın No.653392) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Bilir, M. (2019). *İstanbul' daki spor istanbul çalışanlarının fiziksel aktivite ve yaşam kalitesi düzeyinin araştırılması*. (Yayın No.579180) [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Blacksher, E. (2002). On being poor and feeling poor: Low socioeconomic status and the moral self. *Theoretical Medicine and Bioethics*, 23(6), 455-470. https://www.researchgate.net/profile/Erika-Blacksher/publication/10935132_On_Being_Poor_and_Feeling_Poor_Low_Socioeconomic_Status_and_the_Moral_Self/links/5743188e08ae298602ef0da9/On-Being-Poor-and-Feeling-Poor-Low-Socioeconomic-Status-and-the-Moral-Self.pdf
- Blackstone, A. M. (2003). *Gender roles and society*. https://digitalcommons.library.umaine.edu/soc_facpub/1/
- Bouchard, C. (2000). *Physical activity and obesity*. Human Kinetics Europe. doi: 10.1016/j.physio.2005.01.003
- Bourbonnais, R., Comeau, M., & Vézina, M. (1999). Job strain and evolution of mental health among nurses. *Journal of occupational health psychology*, 4(2), 95. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/1076-8998.4.2.95>
- Bowling, A. (2005). Measuring health outcomes from the patient's perspective. *Handbook of Health Research Methods*, 428-444. <https://www.southampton.ac.uk/isolutions/outage-pages/eprints.page>

- Bradshaw, Y. W., & Huang, J. (1991). Intensifying global dependency: Foreign debt, structural adjustment, and third world underdevelopment. *The Sociological Quarterly*, 32(3), 321-342. <https://doi.org/10.1111/j.1533-8525.1991.tb00162.x>
- Branca, F., Nikogosian, H., & Lobstein, T. (Eds.). (2007). *The challenge of obesity in the WHO European Region and the strategies for response: summary*. World Health Organization. [https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=QRLSk7M_6nAC&oi=fnd&pg=PA1&dq=Branca,+F.,+Nikogosian,+H.,+%26+Lobstein,+T.+\(Eds.\).+\(2007\).+&ots=bAI9Tletmw&sig=Uo7ERv0uvPSA-_ogrkTpOYaafmA&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=QRLSk7M_6nAC&oi=fnd&pg=PA1&dq=Branca,+F.,+Nikogosian,+H.,+%26+Lobstein,+T.+(Eds.).+(2007).+&ots=bAI9Tletmw&sig=Uo7ERv0uvPSA-_ogrkTpOYaafmA&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)
- Breslow, L. (1989). Health status measurement in the evaluation of health promotion. *Medical care*, S205-S216. https://www.jstor.org/stable/3765665?casa_token=47tfoqyPHH4AAAAA%3AgXTfO6m-Bajzvr9JnX7axdB_bt看-gjjOrXcC3u57Qp1z7S_ASgBLKgcFvUszxqCk-yEFsAJH8iT0cKCEv48p8-QKm8XalCFE-vugpcY04QRFOBUtudwoB&seq=1#metadata_info_tab_contents
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Geliştirilmiş 11. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Calasanti, T. M. (1996). Gender and life satisfaction in retirement: An assessment of the male model. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 51(1), S18-S29. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1093/geronb/51B.1.S18>
- Callahan, D. (1973). The WHO definition of 'health'. *Hastings Center Studies*, 77-87. <https://doi.org/10.2307/3527467>
- Cengiz, C. (2007). *Orta doğu teknik üniversitesi öğrencilerinin fiziksel aktivite ve egzersiz davranışının değişim basamakları* (Yayın No.218048) [Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Chen, X., Sekine, M., Hamanishi, S., Wang, H., Gaina, A., Yamagami, T., & Kagamimori, S. (2005). Lifestyles and health-related quality of life in Japanese school children: a cross-sectional study. *Preventive medicine*, 40(6), 668-678. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.jpmed.2004.09.034>
- Chipperfield, J. G., & Havens, B. (2001). Gender differences in the relationship between marital status transitions and life satisfaction in later life. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 56(3), P176-P186. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1093/geronb/56.3.P176>
- Chrousos, G. P. (2009). Stress and disorders of the stress system. *Nature reviews endocrinology*, 5(7), 374. doi: 10.1038/nrendo.2009.106
- Church, T. S., Thomas, D. M., Tudor-Locke, C., Katzmarzyk, P. T., Earnest, C. P., Rodarte, R. Q., ... & Bouchard, C. (2011). Trends over 5 decades in US occupation-related physical activity and their associations with obesity. *PLoS one*, 6(5), e19657. <http://dx.doi.org/10.1371/journal.pone.0019657>

- Claessens, B. J., Van Eerde, W., Rutte, C. G., & Roe, R. A. (2007). A review of the time management literature. *Personnel review*. <https://doi.org/10.1108/00483480710726136>
- Coggan, A. R., Spina, R. J., King, D. S., Rogers, M. A., Brown, M., Nemeth, P. M., & Holloszy, J. O. (1992). Skeletal muscle adaptations to endurance training in 60-to 70-yr-old men and women. *Journal of applied physiology*, 72(5), 1780-1786. doi: 10.1152/jappl.1992.72.5.1780
- Coronado, M., Janssens, J. P., de Muralt, B., Terrier, P., Schutz, Y., & Fitting, J. W. (2003). Walking activity measured by accelerometry during respiratory rehabilitation. *Journal of Cardiopulmonary Rehabilitation and Prevention*, 23(5), 357-364. doi: 10.1097/00008483-200309000-00006
- Craig, C. L., Marshall, A. L., Sjöström, M., Bauman, A. E., Booth, M. L., Ainsworth, B. E., ... & Oja, P. (2003). International physical activity questionnaire: 12-country reliability and validity. *Medicine & science in sports & exercise*, 35(8), 1381-1395. doi: 10.1249/01.MSS.0000078924.61453.FB
- Cüceloğlu, D. (1994). *İnsan ve Davranışı. Psikolojinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çetin, L. (2010). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam kalitesi ve etkileyen bazı faktörler*. (Yayın No.293390) [Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi]. YÖK-TEZ.
- Després, C. (1991). The meaning of home: Literature review and directions for future research and theoretical development. *Journal of architectural and Planning Research*, 96-115. <https://www.jstor.org/stable/43029026>
- Dixon, W. J. (1984). Trade concentration, economic growth, and the provision of basic human needs. *Social Science Quarterly*, 65(3), 761. <https://www.proquest.com/openview/91ea2738b5d34ec3e62432bf01c492a8/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1816420>
- Dubbert, P. M., Vander Weg, M. W., Kirchner, K. A., Shaw, B. (2004). Evaluation of the 7-day physical activity recall in urban and rural men. *Medicine and science in sports and exercise*, 36(9), 1646-1654. doi: 10.1249/01.mss.0000139893.65189.f2
- Eilam, B., & Aharon, I. (2003). Students' planning in the process of self-regulated learning. *Contemporary educational psychology*, 28(3), 304-334. [https://doi.org/10.1016/S0361-476X\(02\)00042-5](https://doi.org/10.1016/S0361-476X(02)00042-5)
- Erdoğan, M., Certel, Z., & Güvenç, A. (2011). *Masa başı çalışanlarda fiziksel aktivite düzeyi: Obezite ve diğer özelliklere göre incelenmesi (Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği)* *Spor Hekimliği Dergisi*, 46(3), 097-107. <http://www.sporhekimligidergisi.org/tam-metin/72/tur>
- Eser, E., Fidaner, H., Fidaner, C., Eser, S. Y., Elbi, H., & Göker, E. (1999). WHOQOL-100 ve WHOQOL-BREF'in psikometrik özellikleri. *Psikiyatri Psikofarmakoloji (3P) Dergisi*, 7(Suppl 2), 23-40. https://www.researchgate.net/profile/Erhan-Eser/publication/291870682_

- Whoqol-100_and_psychometric_characteristics_of_WHOQOL-bref/links/584817e808a696825d91e/Whoqol-100-and-psychometric-characteristics-of-WHOQOL-bref.pdf
- European Opinion Research Group, Special Eurobarometer. *Physical Activity J.*, 2002, 58 (2): 1-49
- Fadda, G., Jirón, P. (1999). Quality of life and gender: A methodology for urban research. *Environment & Urbanization*, 11, 261-270. doi:10.1177/095624789901100220
- Felce, D., & Perry, J. (1995). Quality of life: Its definition and measurement. *Research in developmental disabilities*, 16(1), 51-74. [https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/0891-4222\(94\)00028-8](https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/0891-4222(94)00028-8)
- Fidaner, H., Fidaner, C., Elbi, H., Eser, E., Eser, S. Y., & Göker, E. (1999) *Yaşam kalitesinin ölçülmesi, WHOQOL- 100 ve WHOQOL- BREF. 3P Dergisi* Yaşam Kalitesi Özel sayısı: 7: 5-13 https://www.researchgate.net/publication/285805359_Yasam_kalitesinin_olculmesi_WHOQOL-100_ve_WHOQOL-BREF
- Fidan D., Ünal B., & Demiral Y. (2003) *Sağlığa İlişkin Yaşam Kalitesi Kavramları Ölçüm ve Yöntemleri*. Sağlık ve Toplum. 13: 3, Temmuz-Eylül
- Fukuda, Y., Nakamura, K., & Takano, T. (2005). Accumulation of health risk behaviours is associated with lower socioeconomic status and women's urban residence: a multilevel analysis in Japan. *BMC public health*, 5(1), 1-10. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-5-53>
- Genç, A., Şener, Ü., Karabacak, H., & Üçok, K., Kağan, (2011). *Kadın ve erkek genç erişkinler arasında fiziksel aktivite ve yaşam kalitesi farklılıklarının araştırılması. Kocatepe Tıp Dergisi*, 12(3), 145-150. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kocatepetip/issue/17410/182315>
- Genç, M. F., Eğri, M., Kurçer, M. A., Kaya, M., Pehlivan, E., Karaoğlu, L., & Güneş, G. (2002). *Malatya kent merkezindeki banka çalışanlarında fizik aktivite sıklığı. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 9(4), 237-240. <https://dergipark.org.tr/en/pub/totm/issue/13127/158189>
- González-Gross, M., & Meléndez, A. (2013). Sedentarism, active lifestyle and sport: Impact on health and obesity prevention. *Nutrición Hospitalaria*, 28(5), 89-98. doi: 10.3305/nh.2013.28.sup5.6923
- Graafland, J., & Lous, B. (2018). Economic freedom, income inequality and life satisfaction in OECD countries. *Journal of Happiness Studies*, 19(7), 2071-2093. <https://doi.org/10.1007/s10902-017-9905-7>
- Group, T. W. (1998). The World Health Organization quality of life assessment (WHOQOL): development and general psychometric properties. *Social science & medicine*, 46(12), 1569-1585. http://www.psychology.hku.hk/ftbcstudies/refbase/docs/thewhoqolgroup/1998/71_TheWHOQOLGroup1998.pdf
- Gupta, M. A., & Gupta, A. K. (1995). Age and gender differences in the impact of psoriasis on quality of life. *International journal of Dermatology*, 34(10), 700-703. <https://doi.org/10.1111/j.1365-4362.1995.tb04656.x>

- Güler, Ç. Çevre ve Sağlık, Tıbbi Dokümantasyon Merkezi Yayınları, ISBN-975- 7431-01-X Ankara, 1992
- Herlofson, K., & Daatland, S. O. (2001). *Ageing, intergenerational relations, care systems and quality of life-an introduction to the OASIS project*. Oslo Metropolitan University-OsloMet: NOVA. https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/3135/4372_1.pdf?sequence=1
- House, J. S., Umberson, D., & Landis, K. R. (1988). Structures and processes of social support. *Annual review of sociology*, 14(1), 293-318. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1146/annurev.so.14.080188.001453>
- Howley, E. T. (2001). Type of activity: resistance, aerobic and leisure versus occupational physical activity. *Medicine and science in sports and exercise*, 33(6 Suppl), S364-9. doi: 10.1097/00005768-200106001-00005
- Hyman Herbert, H., & Wright Charles, R. (1976). Reed John Shelton. The Enduring Effects of Education. doi: 10.2307/1162434
- Institute of Medicine. Board on Health Promotion, Disease Prevention. Committee on Assuring the Health of the Public in the 21st Century, National Academies (US), Institute of Medicine (US). Committee on Assuring the Health of the Public in the 21st Century, Institute of Medicine US, Committee on Assuring the Health of the Public in the 21st Century, Institute of Medicine, ... & Kerr White Health Care Collection. (2003). *The Future of the Public's Health in the 21st Century*. National Academy Press. <https://www.nap.edu/catalog/10548/the-future-of-the-publics-health-in-the-21st-century>
- International Agency for Research on Cancer. (2002). *IARC handbooks of cancer prevention* (Vol. 6). The Agency
- IPAQ research committee Guidelines for data processing and analysis of International Physical Activity Questionnaire.(2005) <http://www.ipaq.ki.se> (13.01.08)
- İlhan, B.(2011). *Az görenlerde spor yapmanın yaşam kalitesi üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi*. (Yayın No.289176) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Jackson, A. W., & Baker, A. A. (1986). The relationship of the sit and reach test to criterion measures of hamstring and back flexibility in young females. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 57(3), 183-186 <https://doi.org/10.1080/02701367.1986.10605395>
- Jang, Y., Chiriboga, D. A., & Okazaki, S. (2009). Attitudes toward mental health services: Age-group differences in Korean American adults. *Ageing and Mental Health*, 13(1), 127-134. <https://dx.doi.org/10.1080%2F13607860802591070>
- Janse, A. J., Gemke, R. J. B. J., Uiterwaal, C. S. P. M., van der Tweel, I., Kimpen, J. L. L., & Sinnema, G. (2004). Quality of life: patients and doctors don't always agree: a meta-analysis. *Journal of clinical epidemiology*, 57(7), 653-661. <https://doi.org/10.1016/j.jclinepi.2003.11.013>

- Kaplan-Myrth, N., & Smylie, J. (2006). *Sharing what We Know about Living a Good Life: Summit Report, Indigenous Knowledge Translation Summit, First Nations University of Canada, Regina, SK, March 2-5, 2006*. Indigenous KT Summit Steering Committee. https://epub.sub.uni-hamburg.de/epub/volltexte/2009/2986/pdf/sharing_whatr_we_know.pdf
- Karakoc, O. (2016). Muscle Strength and Flexibility without and with Visual Impairments Judoka's. *International Education studies*, 9(5), 12-17. doi:10.5539/ies.v9n5p12
- Kılınç, T. (2020). *Okul yöneticilerinin fiziksel aktivite düzeyleri ile yaşam kaliteleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Kahramanmaraş ili örneği)*. (Yayın No.641075) [Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütcü İmam Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Kirby, P., Lanyon, C., Cronin, K., & Sinclair, R. (2003). Building a culture of participation: Involving children and young people in policy, service planning, delivery and evaluation: Handbook. <https://core.ac.uk/reader/9983740>
- Kirtland, K. A., Porter, D. E., Addy, C. L., Neet, M. J., Williams, J. E., Sharpe, P. A., ... & Ainsworth, B. E. (2003). Environmental measures of physical activity supports: perception versus reality. *American journal of preventive medicine*, 24(4), 323-331. [https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/S0749-3797\(03\)00021-7](https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/S0749-3797(03)00021-7)
- LaMonte, M. J., & Ainsworth, B. E. (2001). Quantifying energy expenditure and physical activity in the context of dose response. *Medicine and science in sports and exercise*, 33(6 Suppl), S370-8. <https://doi.org/10.1097/00005768-200106001-00006>
- Lane, K. A., Esser, J., Holte, B., & McCusker, M. A. (2010). A study of nurse faculty job satisfaction in community colleges in Florida. *Teaching and Learning in Nursing*, 5(1), 16-26. <https://doi.org/10.1016/j.teln.2009.05.001>
- Lawton, M. P. (1991). A multidimensional view of quality of life in frail elders. In *The concept and measurement of quality of life in the frail elderly* (pp. 3-27). Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-101275-5.50005-3>
- Leserman, J., Whetten, K., Lowe, K., Stangl, D., Swartz, M. S., & Thielman, N. M. (2005). How trauma, recent stressful events, and PTSD affect functional health status and health utilization in HIV-infected patients in the south. *Psychosomatic medicine*, 67(3), 500-507. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1097/01.psy.0000160459.78182.d9>
- Liu, B. C. P., Leung, D. S. Y., & Warrener, J. (2019). The interaction effect of gender and residential environment, individual resources, and needs satisfaction on quality of life among older adults in the United Kingdom. *Gerontology and Geriatric Medicine*, 5, <https://doi.org/10.1177%2F2333721419878579>
- Livingstone, M. B., Prentice, A. M., Coward, W., Ceesay, S. M., Strain, J. J., McKenna, P. G., ... & Hickey, R. (1990). Simultaneous measurement of

- free-living energy expenditure by the doubly labeled water method and heart-rate monitoring. *The American journal of clinical nutrition*, 52(1), 59-65. <http://dx.doi.org/10.1093/ajcn/52.1.59>
- London, B., & Williams, B. A. (1988). Multinational corporate penetration, protest, and basic needs provision in non-core nations: A cross-national analysis. *Social Forces*, 66(3), 747-773. <https://doi.org/10.1093/sf/66.3.747>
- London, B., & Williams, B. A. (1990). National politics, international dependency, and basic needs provision: A cross-national analysis. *Social forces*, 69(2), 565-584. <https://doi.org/10.1093/sf/69.2.565>
- Manley, A. F. (1997). Physical activity and health: A report of the surgeon general. <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA329047.pdf>
- Mazzotti, D. R., Guindalini, C., Moraes, W. A. D. S., Andersen, M. L., Cendoroglo, M. S., Ramos, L. R., & Tufik, S. (2014). Human longevity is associated with regular sleep patterns, maintenance of slow wave sleep, and favorable lipid profile. *Frontiers in aging neuroscience*, 6, 134. <https://doi.org/10.3389/fnagi.2014.00134>
- McEwen, B. S. (2008). Central effects of stress hormones in health and disease: Understanding the protective and damaging effects of stress and stress mediators. *European journal of pharmacology*, 583(2-3), 174-185. <https://dx.doi.org/10.1016%2Fj.ejphar.2007.11.071>
- Michalos, A. C., Zumbo, B. D., & Hubble, A. (2000). Health and the quality of life. *Social Indicators Research*, 51(3), 245-286 <https://doi.org/10.1023/A:1007010401301>
- .Mirowsky, J., & Ross, C. E. (2005). Education, learned effectiveness and health. *London Review of Education*, 3(3), 205-220. <http://dx.doi.org/10.1080/14748460500372366>
- Muku B. (2014). *Yaşam kalitesi ve sağlık çalışanları*. (Yayın No.379128) [Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Müezzinoğlu T, (2004). Yaşam kalitesi. Ocak 2014 tarihinde üroonkoloji derneği.: http://www.uroonkoloji.org/ebulten/pdf/pdf_URO_128.pdf
- Müezzinoğlu, T. (2005). Yaşam kalitesi. *Üroonkoloji Bülteni*, 1, 25-29. https://cms.galenos.com.tr/Uploads/Article_8598/25-29.pdf
- Netuveli, G., & Blane, D. (2008). Quality of life in older ages. *British medical bulletin*, 85(1), 113-126. <https://doi.org/10.1093/bmb/ldn003>
- Orley, J. (1996). Quality of life: The WHOQOL. *European Psychiatry*, 11(S4), 228s-228s. [https://doi.org/10.1016/0924-9338\(96\)88679-2](https://doi.org/10.1016/0924-9338(96)88679-2)
- Oshio, T., & Kobayashi, M. (2010). Income inequality, perceived happiness, and self-rated health: evidence from nationwide surveys in Japan. *Social science & medicine*, 70(9), 1358-1366. <https://doi.org/10.1016/j.socsci-med.2010.01.010>
- Öksüz, E., & Malhan, S. (2005). Sağlığa bağlı yaşam kalitesi kalitemetri. *Ankara: Başkent Üniversitesi*. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/37092958/sbyk_kalitemetri-with-cover-pagev2.pdf?Expires=1640701820&Sig=

- nature=FbGmyiCV3sDXatzB6EL2nMokSp1votD7ZVbc0~4uVJN-Nf33IZ2PFJqjw8lNHazvH5PnEk8wvLYy0IG3ACCFIC18PIJ~v-7tE3~2voEQbk3uXAUz7F7TeNfjRkx4jOWdkp~n1sEroTDAzQoos7B-sRShD3bF8NxgSgJJWm9isAScCpZg4IotHn452l3ghlUsS5VTaQIJBnt-vXxQQHuScVdvBmlV0popPFTAyjHDCOdOTTcR6nVquhaX8~Zi7ca-iEFSSn2pCfzJ52Z~DYzOwwU0V90CP85dodrTbq9dD8Id9mOO4vA-CpOLucunEFstTynyuGPChHhFSTrHS29mkW3A__&Key-Pair-Id=AP-KAJLOHF5GGSLRBV4ZA
- Özmumcu, S. B. (2019). *Isparta ili bir üniversite hastanesi idari personeli yeme farkındalığı ve fiziksel aktivitelerinin yaşam kalitesine etkisi*. (Yayın No.599066) [Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. YÖK-TEZ.
- Özer, K. (2001). *Fiziksel uygunluk*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Özer, D., Baltacı, G., & Tedavi, F. (2008). *İş yerinde fiziksel aktivite*. Klasmat Matbaacılık, Ankara, 19-21.
- Özcan S. P, (2002). *Kalp sağlığı için başvuran erişkinlerin fiziksel aktivite durumlarının saptanması ve bunun sosyo demografik özellikler, alışkanlıklar ve hastalıklar ile ilişkisinin değerlendirilmesi*. Uzmanlık Tezi, Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi Aile Hekimliği, Adana.
- Özgür, G., Yıldırım, S., & Ökmen, E. (2008). *Hemşirelerin yaşam kalitesi konusundaki görüşleri ve yaşam doyumlarının incelenmesi*. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 24(3), 33-43. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/835457>
- Öztürk, M. (2005). *Üniversitelerde eğitim-öğretim gören öğrencilerde uluslararası fiziksel aktivite anketinin geçerliliği ve güvenilir ve fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenmesi*. (Yayın No.194366) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Özüdoğru, E. (2013). *Üniversite personelinin fiziksel aktivite düzeyi ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayın No.330903) [Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Pate, R. R., Pratt, M., Blair, S. N., Haskell, W. L., Macera, C. A., Bouchard, C., ... & Wilmore, J. H. (1995). Physical activity and public health: a recommendation from the Centers for Disease Control and Prevention and the American College of Sports Medicine. *Jama*, 273(5), 402-407. <https://doi.org/10.1001/jama.273.5.402>
- Pektetin, Ç., & Aştı, N., "Çalışan Hemşirelerin İş Gücü Kaybı, Nedenleri, Sıklığı ve İş Doyum İlişkisi" Hemşirelik Bülteni, C.8, S.1, İstanbul, 1994 <https://fnjn.org/Content/files/sayilar/199/4.pdf>
- Pennathur, A., Magham, R., Contreras, L. R., & Dowling, W. (2003). Daily living activities in older adults: Part I—a review of physical activity and dietary intake assessment methods. *International journal of industrial ergonomics*, 32(6), 389-404. doi:10.1016/S0169-8141(03)00098-2

- Piercy, K. L., Troiano, R. P., Ballard, R. M., Carlson, S. A., Fulton, J. E., Galuska, D. A., ... & Olson, R. D. (2018). The physical activity guidelines for Americans. *Jama*, 320(19), 2020-2028. <https://doi.org/10.1001/jama.2018.14854>
- Pitta, F., Troosters, T., Probst, V. S., Spruit, M. A., Decramer, M., & Gosselink, R. (2006). Quantifying physical activity in daily life with questionnaires and motion sensors in COPD. *European respiratory journal*, 27(5), 1040-1055. <https://doi.org/10.1183/09031936.06.00064105>
- Polat, Ö. (2018). *Polis memurlarının fiziksel aktivite düzeylerinin değerlendirilmesi (Artvin ili örneği)*. (Yayın No.504356) [Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Quick, J. D., Nelson, D. L., Matuszek, P. A., Whittington, J. L., & Quick, J. C. (1996). Social support, secure attachments, and health <https://psycnet.apa.org/record/1996-97350-014>
- Ranis, G., Stewart, F., & Ramirez, A. (2000). Economic growth and human development. *World development*, 28(2), 197-219. [https://doi.org/10.1016/S0305-750X\(99\)00131-X](https://doi.org/10.1016/S0305-750X(99)00131-X)
- Rjeski, W. J., & Mihalko, S. L. (2001). Physical activity and quality of life in older adults. *The Journals of Gerontology Series A: Biological sciences and medical sciences*, 56(suppl_2), 23-35. https://doi.org/10.1093/gerona/56.suppl_2.23
- Revicki, D. A., Osoba, D., Fairclough, D., Barofsky, I., Berzon, R., Leidy, N. K., & Rothman, M. (2000). Recommendations on health-related quality of life research to support labeling and promotional claims in the United States. *Quality of Life Research*, 9(8), 887-900. <https://doi.org/10.1023/a:1008996223999>
- Romito, P., Turan, J. M., & De Marchi, M. (2005). The impact of current and past interpersonal violence on women's mental health. *Social science & medicine*, 60(8), 1717-1727. <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.939.3761&rep=rep1&type=pdf>
- Rovio, S., Käreholt, I., Helkala, E. L., Viitanen, M., Winblad, B., Tuomilehto, J., ... & Kivipelto, M. (2005). Leisure-time physical activity at midlife and the risk of dementia and Alzheimer's disease. *The Lancet Neurology*, 4(11), 705-711. [https://doi.org/10.1016/s1474-4422\(05\)70198-8](https://doi.org/10.1016/s1474-4422(05)70198-8)
- Rozanski, A., Blumenthal, J. A., Davidson, K. W., Saab, P. G., & Kubzansky, L. (2005). The epidemiology, pathophysiology, and management of psychosocial risk factors in cardiac practice: the emerging field of behavioral cardiology. *Journal of the american college of cardiology*, 45(5), 637-651. <https://doi.org/10.1016/j.jacc.2004.12.005>
- Rusli, B. N., Edimasyah, B. A., & Naing, L. (2008). Working conditions, self-perceived stress, anxiety, depression and quality of life: a structural equation modelling approach. *BMC public health*, 8(1), 1-12. <https://bmcpublihealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2458-8-48>
- Savcı, B.A. (2006). *Kanserli hastalarda yaşam kalitesini ve sosyal destek düzeyini etkileyen faktörler*. (Yayın No.196269) [Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖKTEZ.

- Savcı, S., Öztürk, M., Arıkan, H., & et al. (2006): Üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyleri. *Türk Kardiyol Dern Ars*, 34(3), 166-172. <https://archivestsc.com/jvi.aspx?pdire=tkd&plng=eng&un=TKDA-46330&lok4=>
- Scott, S. (2008). *Able bodies balance training*. Human Kinetics. <https://www.netafit.org/wp-content/uploads/9158-preview.pdf>
- Spector, P. E. (1997). *Job satisfaction: Application, assessment, causes, and consequences* (Vol. 3). Sage. [https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=nCkXMZjs0XcC&oi=fnd&pg=PP11&dq=Sector,+P.+E.+\(1997\).&ots=1nojUqiUfS&sig=4hac4uxG0vzVG_8Jqy-sqiiZfsdY&redir_esc=y#v=onepage&q=Spector%2C%20P.%20E.%20\(1997\).&f=false](https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=nCkXMZjs0XcC&oi=fnd&pg=PP11&dq=Sector,+P.+E.+(1997).&ots=1nojUqiUfS&sig=4hac4uxG0vzVG_8Jqy-sqiiZfsdY&redir_esc=y#v=onepage&q=Spector%2C%20P.%20E.%20(1997).&f=false)
- Smylie, J. K. (2018). 11. Knowledge Translation and Indigenous Communities: A Decolonizing Perspective. In *Knowledge Translation in Context* (pp. 181-200). University of Toronto Press. <https://doi.org/10.3138/9781442689961-014>
- Steele, B. G., Belza, B., Cain, K., Warms, C., Coppersmith, J., & Howard, J. (2003). Bodies in motion: monitoring daily activity and exercise with motion sensors in people with chronic pulmonary disease. *Journal of rehabilitation research and development*, 40(5; SUPP/2), 45-58. <https://doi.org/10.1682/jrrd.2003.10.0045>
- Stokes, R. G., & Anderson, A. B. (1990). Disarticulation and human welfare in less developed countries. *American Sociological Review*, 63-74. <https://doi.org/10.2307/2095703>
- Syme SL. (1992). Social determinants of disease. In *Public Health and Preventative Medicine*, ed. JM Last, RB Wallace, pp. 953-70. Norwalk, CT: Appleton & Lange
- Şanlı, E. (2008). *Öğretmenlerde Fiziksel Aktivite Düzeyi-Yaş, Cinsiyet ve Beden Kitle İndeksi İlişkisi*. (Yayın No.218080) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Tekkanat, Ç. (2008). *Öğretmenlik bölümünde okuyan öğrencilerde yaşam kalitesi ve fiziksel aktivite düzeyleri*. (Yayın No.248409) [Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Tessier, S., Vuillemin, A., Bertrais, S., Boini, S., Le Bihan, E., Oppert, J. M., ... & Briançon, S. (2007). Association between leisure-time physical activity and health-related quality of life changes over time. *Preventive medicine*, 44(3), 202-208. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2006.11.012>
- Testa, M. A., & Simonson, D. C. (1996). Assessment of quality-of-life outcomes. *New England journal of medicine*, 334(13), 835-840. <http://dx.doi.org/10.1056/NEJM199603283341306>
- The WHOQOL Group (1994) The development of the World Health Organisation quality of life assessment instrument (the WHOQOL). In: Orley J, Kuyken W, eds. *Quality of Life Assessment: International Perspectives*. Heidelberg: Springer Verlag. 1994: 41-57

- Topuzoğlu, İ. (1979). *Çevre Sağlığı ve İş Sağlığı*, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Trost, S. G., Owen, N., Bauman, A. E., Sallis, J. F., & Brown, W. (2002). Correlates of adults' participation in physical activity: review and update. *Medicine & science in sports & exercise*, 34(12), 1996-2001. <http://dx.doi.org/10.1097/00005768-200212000-00020>
- Turhan, F. H. (2018). *TC Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı gençlik merkezlerinde çalışan gençlik liderlerinin yaşam kalite düzeylerinin incelenmesi*. (Yayın No.510764) [Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Turner, R. J., & Marino, F. (1994). Social support and social structure: A descriptive epidemiology. *Journal of health and social behavior*, 193-212. <https://doi.org/10.2307/2137276>
- T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Obezite, Diyabet ve Metabolik Hastalıklar Daire Başkanlığı *Türkiye Fiziksel Aktivite Rehberi*. 2. Baskı. Ankara, 2014.
- Tüzün, M. (2002). *Fiziksel aktivite ve kemik yoğunluğu*. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi; 4(7): 43-54. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gbesbd/issue/27974/304850>
- U.S. Department of Health and Human Services. (1996). Physical activity and health: a report of the surgeon general. Atlanta, GA: Centers for disease control and prevention, National center for chronic disease prevention and health promotion.
- US Preventive Services Task Force, United States. Office of Disease Prevention, & Health Promotion. (1996). *Guide to clinical preventive services: report of the US Preventive Services Task Force*. US Department of Health and Human Services, Office of Public Health and Science, Office of Disease Prevention and Health Promotion
- Uzuner, M. E. (2016). *Serebral palsililerde aquaterapinin ince-kaba motor becerilerine ve yaşam kalitelerine etkisi*. (Yayın No.433370) [Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Vanhees, L., Lefevre, J., Philippaerts, R., Martens, M., Huygens, W., Troosters, T., & Beunen, G. (2005). How to assess physical activity? How to assess physical fitness?. *European Journal of Preventive Cardiology*, 12(2), 102-114. <https://doi.org/10.1097/01.hjr.0000161551.73095.9c>
- Vera, F. M., Manzaneque, J. M., Maldonado, E. F., Carranque, G. A., Rodriguez, F. M., Blanca, M. J., & Morell, M. (2009). Subjective sleep quality and hormonal modulation in long-term yoga practitioners. *Biological psychology*, 81(3), 164-168. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.biopsycho.2009.03.008>
- Vuillemain, A., Boini, S., Bertrais, S., Tessier, S., Oppert, J. M., Hercberg, S., ... & Briançon, S. (2005). Leisure time physical activity and health-related quality of life. *Preventive medicine*, 41(2), 562-569. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2005.01.006>

- Vural, Ö. (2010). *Masa başı çalışanlarda fiziksel aktivite düzeyi ve yaşam kalitesi ilişkisi*. (Yayın No.260856) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Weingärtner, L. (2009). The concept of food and nutrition security. *Achieving Food and Nutrition Security*, 3, 21-52. [https://wocatpedia.net/images/f/f3/Inwent_\(2009\)_Achieving_Food_and_Nutrition_Security.pdf#page=23](https://wocatpedia.net/images/f/f3/Inwent_(2009)_Achieving_Food_and_Nutrition_Security.pdf#page=23)
- Wilkinson, R., & Pickett, K. (2010). *The spirit level: Why equality is better for everyone*. London: Penguin Books.
- Woods, S. J. (2005). Intimate partner violence and post-traumatic stress disorder symptoms in women: What we know and need to know. *Journal of interpersonal violence*, 20(4), 394-402. doi: 10.1177/0886260504267882
- World Health Organization. The constitution of the WHO. WHO Chronicle, 1947;1:29.
- World Health Organization. WHOQOL Measuring Quality of Life, Programme On Mental Health- Division Of Mental Health And Prevention Of Substance Abuse; 1997.
- Yıldırımçakar, Ş. (2015). *Sağlık çalışanları ve yaşam kalitesi* (Yayın No.410169) [Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi]. YÖKTEZ.